

בכל ערי ישראל, וכן הירושלמי כאן כותב מאי משמיעין, רב הונא אמר מכריזין וכו'. אכן צ"ע למה צריכים תרוויהו, קריאת פרשת שקלים והכרזה.

ומתריין החשק שלמה דהצריכו הכרזה משום בני הכפרים או עיירות שאין להם עשרה לקרות בס"ת והוצרכו הכרזה. ועל הכרזה לחוד לא רצו לסמוך משום שמא איכא אינשי דלא יהיו בעת ההכרזה, ועוד דעל ידי קריאת הפרשה ידעו את פרטי הדנים של מצות נתינת מחצית השקל, כמה שיעור הנתינה ומי חייב ליתן וכדומה ולכן הצריכו תרוויהו.

והוסיף בזה רבי אברהם נח קליין שיחי' די"ל עפ"י מה שאחז"ל (בתו"כ ר"פ צו): ביותר צריך הכתוב לזרו במקום שיש חסרון כס, ולפי"ז שפיר צריך כאן תרוויהו ודו"ק היטב.

★★

בספר ישמח ישראל כתב משמיעין הוא לשון אסיפה כמו "וישמע שאול" (שמואל, א, טו, ד') כשמגיע חדש אדר מתאחדין ומתחברין בני ישראל כמו שכתוב "כנוס את כל היהודים" (אסתר, ד, טו) ועל ידי השקלים נהיה אחדות, שידוע שמה שנותנין כל אחד רק חצי שקל הוא להראות שכל אחד כשהוא בפני עצמו הוא רק מחצית וכשמתאחדים יחד הם דבר שלם. ובזה הוא מקיים ואהבת לרעך כמוך שזהו כלל גדול בתורה. עכ"ד.

והוסיף בזה רבי אברהם נח קליין שיחי', דהנה במוסף לשבת שקלים אנו אומרים: ושקל אשא בבית נכון ונשא, והקשו המפרשים דהרי נותנים רק מחצית השקל ולא שקל. ולפי הרעיון הנ"ל דשקלים מרמזים על ענין האחדות י"ל שאנו מתפללים, שבאחרית הימים, שיבוא במהרה, שכל אחד יכיר את החשיבות של השני, החשיבות של אחדות, ואז כל אחד ואחד יקח את חברו ושניהם ביחד ישאו שקל שלם לבית המקדש.

ואנו מתפללים שיבוא הזמן שנדע שטוב להתאחד, ויבוטל העונש של שנאת חינם, שבעון זה נחרב הבית. "ושקל אשא בבית נכון ונשא" שקל שלם, שיבוא שקל בשבילו ובשביל חברו ביחד ובאחדות ע"כ.

★★

שכך, יחשוב אדם בשמעו את ההכרזה על מצות מחצית השקל, כי יכול להתחבר עם כל אחד, מבלי לבדוק מי הוא ומה הוא, לכן באה מיד ההכרזה השניה "על הכלאים" לאמר, אכן נכון שצריך להתחבר עם חבר וידיד כדי להיות שלם, אבל לא עם כל אחד אם הדבר הוא כלאים ע"כ.

★★

הגה"ק בעל הבן איש חי בספרו אדרת אליהו ביאר משנה זו בדרך רמז, אמרו רבותינו בניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל (ר"ב יא) אם כן כיון שחודש ניסן הוא חודש המסוגל לגאולה צריך שעם ישראל יעשו קודם תשובה כדי שיהיו ראויים לגאולה. וכמו שקודם חודש תשרי יש חודש אלול שבו מרבים בסליחות ותחנונים להתעורר בתשובה כי זמן בית דין שלושים יום, לכן גם קודם חודש ניסן שלושים יום שהוא אחד באדר משמיעין על השקלים וצריך לעורר את העם בתשובה. "משמיעין על השקלים" כלומר שצריך כל אדם אז לשקול עצמו וערכו כמה מצוות יש בידו וכמה עוונות חמורות עשה בכדי שיכיר מיעוט ערכו וישוב אל ה' בתשובה שלימה ע"כ.

★★

בשפת אמת (תענית כ"ט ע"א) מבאר לשון הגמרא שם "כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה, כך משנכנס אדר מרבין בשמחה". וצ"ב למה תלי הא בהא - שמחת אדר באבילות חודש אב, אלא שטעם אבילות אב הוא משום שאז נחרב בית המקדש, והיינו טעמא בשמחת אדר, לפי שבאחד באדר היו משמיעים על השקלים, ונדבו בשמחה שקלי קודש, וכמבואר כ"פ בפסוק שכשנדבו בני"ל למקדש הי' שמחה גדולה, וכיון שקבלו עליהם דבר זה בשמחה, עדיין מתעוררת שמחה זו בזמן הזה כשקורין פ' שקלים ע"כ.

ועל פי זה כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"י סי' ק"ב) דבשנה מעוברת, מאדר שני מרבים בשמחה, שהרי אז היו משמיעין על השקלים באדר ב', שלשים יום לפני התרומה החדשה בחודש ניסן. עיי"ש.

★★

בחשק שלמה כותב, דהך משמיעין על השקלים היינו קריאת פרשת שקלים דתקנו חז"ל לקרות, אבל הרמב"ם והרע"ב מפרשים דהיינו הכרזה, דב"ד היו שולחין שלוחים